

Rozsah hlas. práva je stanoven v zákonu o rozhodování lidu takto: (§ 7.) Stimmberechtigt ist, wer das Wahlrecht zum Reichstag hat. Die Vorschriften des Reichswahlgesetzes über das Ruhen des Wahlrechtes und die Behinderung in seiner Ausübung gelten auch für das Stimmrecht. Jest tedy rozhodování lidu rozhodování voličstva v plném slova smyslu. (Dokoné. přístě.)

Z P R Á V Y.

Demokracie je diskuse. V poslední době se zdá, že páni politické u nás úplně zapomněli na toto heslo: Nedávno bylo podáno Národnímu shromáždění osm velmi důležitých hospodářských osnov, které velmi silně zasahují do hospodářského života. Neuplynulo ani 24 hodin od podání těchto osnov a už s mnoha stran bylo slyšeti nářky, že o znění těchto důležitých osnov nikdo nevěděl. Spořitelny vytýkaly, že dva z chystaných zákonů ukládají jim těžká břemena, avšak že vláda neuznala za vhodné jejich zástupce o nich předem vyslechnouti, ozvala se také ústředna obchodních komor a — neozval se sice —, ale měl se ozvat poradní sbor pro otázky hospodářské, tento slavný sbor, jenž má vládě radit v hospodářských otázkách, jehož rada však prozatím vypadá tak, že vláda se ho sice otáže na jeho mínění o osnově zákona o konsulárních poplatcích, avšak naprosto nepotřebuje slyšet jeho mínění, když navrhuje zřízení zvláštního fondu pro zmírnění ztrát, vzniklých z poválečných poměrů.

Některé z osnov ovšem v tomto poradním sboru a také u obchodních komor byly a — máme-li býti upřímní — musíme uznat, že těmto osnovám to nebylo nikterak na škodu, nýbrž naopak jim to velmi prospělo. Nebyly to však všechny.

Ačkoli tyto nářky, že vláda neuznala za vhodné podat předem některé velmi důležité osnovy k vyjádření hospodářským korporacím, byly velmi oprávněné, přece jen se zdá, že vláda se nehodlá v dohledné době polepsit. V novinách se objevily

připínati nutnost referenda na určitou skutečnost. Takovou skutečností, právně rovnocennou jiným skutečnostem je i vůle orgánu. Jest proto i fakultativní referendum obligatorním v tom smyslu, že jest nutno stí, projeví-li určitý orgán vůli k tomu, aby bylo přikročeno k referendu. Jest tedy fakultativní referendum zvláštním případem referenda obligatorního, které nazveme obligatorním v širším smyslu, kdežto v užším smyslu jest onen širší pojem bez fakultativního. Poněvadž pak vůle orgánů, směřující k tomu, aby byly jiné orgány uvedeny v činnost, se projevuje ve formě, kterou návrh nebo zákon vznikl, dlužno považovati za fakultativní referendum to, kde zákon připíná referendum na jistou formu vzniku návrhu nebo zákona, pokud nechává alternativu jiné formy. Na př. předepsal-li by zákon, že musí dojít k referendu u každého ústavního zákona, jest třeba považovati toto referendum za obligatorní v užším smyslu. Stanovil-li by ale, že jest referenda třeba jen, nebude-li ústavní zákon odhlasován $\frac{3}{4}$ většinou, jest referendum fakultativní, neboť nechává menšině možnost buď se konformovati většině, nebo zvoliti referendum.

zprávy, že osnova, zákona o reformě přímých daní byla již podána desetičlennému výboru koaličních stran a že tedy nastalo už o ní politické jednání. A působí jistě podivným dojmem, musí-li se ústředna obchodních komor v pravém slova smyslu doprošovat, aby tato důležitá osnova byla jí zaslána k vyjádření, po případě aby jí byla umožněna součinnost při projednávání těchto osnov v uvedeném výboru koaličních stran parlamentních. Ústředna obchodních komor získala si zajisté po dobu svého působení již tolik váhy a tolik významu, že by to vlastně mělo být samozřejmé, že takovou osnovu dostane napřed ona a teprve potom politikové, kteří by tak měli možnost řídit se podle hospodářských zkušeností. Zdá se však, že u nás převládlo přesvědčení, že politika stačí na všechno a hospodářské zkušenosti že jsou zbytečným zatěžováním. —ik

Prof. Jiří Hoetzel padesátníkem. Je-li už u nás zvykem vzpomínati padesátých narozenin významných mužů, mohou tato jubilea mít jedině ten význam, že si veřejnost uvědomí, co ještě od jubilanta očekává. Také od prof. Hoetzla očekává česká věda správního práva ještě mnoho, ač již to, co vykonal, stačilo by vyplnit lidský život.

Themata prvních jeho literárních prací čerpána jsou z jeho úřední praxe jako úředníka u zemského výboru království českého (právo honěbní). Později pokročiv k obecným problémům správního práva, vydal v r. 1907 svůj habilitační spis: *Nauka o správních aktech*. Od té doby jest jeho nejvlastnějším a nejoblíbenějším oborem správní proces. V roce 1911 vydává svůj znamenitý spis: *Strany v rakouském řízení správním*. Příspěvky k poznání správního procesu a v roce 1915 spis *Záruky a exekuční prostředky v rakouském právu správním*. Vedle těchto velikých monografií vydal Hoetzel velikou řadu pojednání a drobnějších prací, které uveřejnil v čelných našich časopisech právnických a ve svém *Správním Obzoru*. Časopis tento, jehož zakladatelem a duší až do jeho zániku v roce 1919 Hoetzel byl, jest zdařilým pokusem o specialisaci právnických časopisů u nás, jinde zcela běžnou.

Hoetzel jest jedním z nejlepších českých pěstitelů veřejného práva a největším naším znalcem práva správního vůbec. Jemu připadlo pěstovati vědu správního práva právě v době nesmírného rozvoje a rozšíření tohoto odvětví právního řádu. Hoetzel ovládl rozsáhlý svůj obor dokonale a všestranně. Nejen obecné právní normy, ale i rozsáhlou judikaturu. Právě toto zcela neobyčejné ovládnutí daného materiálu vědního utvrdilo asi též jeho methodologické kredo. Jeho vědeckou methodou bylo by lze charakterisovati nejen jako dogmaticko-positivistickou, ale mnohdy přímo jako induktivní, usuzující z individuálních aktů a rozhodnutí na obecné právní zásady a zavrhuující jakoukoliv apriorní konstrukci. Boj o methodologii právní vědy není skončen ani u nás ani jinde. Zdá se však, že konečný výsledek sporu nezavrhne ani tu ani onu methodu, otázka bude jen v jejich umístění v systematice vědy. Již dnes ani odpárcové methodického stanoviska Hoetzlova netají se svojí úctou k jeho pracím.

Prof. Hoetzel byl za svoji záslužnou vědeckou činnost odměněn tak, jak se národ nemůže odměniti snad již žádnému svému právníku, odměněn úkolem, který naň vložil v dějinné svojí době, svěřiv mu autorství ústavy svého obnoveného státu. Jen několik málo mužů zúčastnilo se na tomto velikém díle a z nich Hoetzel jako autor původního vládního návrhu má ovšem podíl největší. I toto dílo, jímž vrátil se Hoetzel mezi nejvýznamnější historické osoby naší revoluce, jest skvělé. Ani potom nemohl stát nikdy postrádati zkušeností a rozhledu profesora Hoetzela.

A přece ještě ne neprávem těší se právnická veřejnost, že v brzku

dostane se jí nového nad jiné vynikajícího díla z pera jubilantova a jeho padesátka jest jí především příležitostí přát mu mnoho zdaru a budoucí práci.

Dr. Edvard Beneš a pacifikace světa. Letošního roku, dne 28. května, slavil náš ministr zahraničních věcí dr. Edvard Beneš své 40. narozeniny. Při této příležitosti vydali jeho přátelé sborník statí s titulem: Dr. Edvard Beneš spoluzakladatel nové svobody a tvůrce zahraniční politiky československé. V tomto sborníku snažili se Benešovi přátelé zachytiti jeho politický vývoj a práci pro založení a upevnění československého státu. Velmi případně v úvodě sborníku vytýká Jaroslav Werstadt, že psáti o dru Benešovi znamená psáti vlastně dějiny československé otázky v rámci světového zápolení válečného i v rámci mírových jednání pařížských, a po té psáti dějiny zahraniční politiky našeho obnoveného státu i jeho účasti na nové mezinárodní půdě Společnosti národů.

Hlavním dílem Benešovy politiky jest zabezpečení našeho obnoveného státu a proto věnuje pacifistickým snahám zvýšenou pozornost. Správně vystihl, že náš malý a geograficky nevýhodně položený stát může býti nejlépe zabezpečen účinnými garancemi práva mezinárodního a tím omezením možnosti válečných konfliktů, jakož i odzbrojovací akcí. Problém odzbrojení zaměštnává, jak známo, Společnost národů od počátku jejího života. Zástupci jednotlivých států ve Společnosti národů dobře pochopili, že k zabezpečení míru nemůže vésti pouhé odzbrojení, na které míří čl. 8. paktu o Společnosti národů, nebude-li postaráno o respektování mezinárodních závazků. Na tento moment neopomenul poukazovati ani dr. Beneš jako člen Rady Společnosti, který se ve čtvrtém zasedání činně účastnil stavby návrhu Smlouvy o vzájemné pomoci. Některé nedostatky tohoto návrhu vedly v posledním zasedání Společnosti národů k vypracování t. zv. protokolu pro smírné vyřizování mezinárodních sporů (Protocole pour le règlement pacifique des différends internationaux).

K pochopení Benešovy práce, vykonané ve prospěch pacifikace světa a jmenovitě k zabezpečení malých států, mohou sloužiti protokoly Společnosti národů. Omezíme se tu na povšechnou charakteristiku ženevského protokolu o smírném vyřizování mezinárodních sporů, na jehož formulaci měl dr. Beneš mimořádnou a dojista úspěšnou účast. Protokol vzbudil pozornost světové veřejnosti svým velkým dosahem, který může míti na vývoj práva mezinárodního a mezinárodní politiky, stane-li se potřebnou ratifikací ostatních států součástí dnešního systému práva mezinárodního.

Ženevský protokol snaží se vyhověti živě cítěné potřebě mnohých států po zvýšení právních a morálních garancí mezinárodních závazků, kteréžto zvýšení garancí by bylo doplňkem odzbrojení, a zavádí do jisté míry obligatorní arbitráž, o kterou po světové válce usiloval sbor deseti právníků pověřený Radou Spol. národů vypracováním předběžného návrhu stanov stálého dvoru mezinárodní spravedlnosti. Protokol má vhodná opatření k zabezpečení respektování soudních, pokud se týče rozhodčích nálezů. Usiluje o zabránění ofensivních válek a připouští války jen defenzivní. Největší potíž působilo definování státu útočníka, jímž jest stát, jenž odepře podrobiti spor smírnému vyřízení, odmítne podrobiti se soudnímu nebo rozhodčímu nálezu, případně jednohlasnému doporučení Rady Společnosti nebo poruší provisorní opatření Rady k odklizení sporu směřující. Protokol zavazuje signatáře k účasti na mezinárodní konferenci pro omezení zbrojení, jež má se sejíti 15. června 1925 v Ženevě. Protokol nabude účinnosti teprve ratifikací (je třeba ratifikace nejméně většinou trvalých členů Rady a deseti jinými členy Společnosti), bude-li potřebná ratifikace protokolem ratifikačním konstatována a bude-li plán na odzbrojení zmíněnou konferencí přijat. Nebude-li však tento plán ve lhůtě, jež bude onou konferencí stanovena, proveden, pozbuď protokol po konstатовání té skutečnosti Radou své účinnosti.

Význam protokolu bude v tom spočívati, že signatární státy nebudou moci z vlastní iniciativy vésti mezi sebou nebo proti nesignatár-

nímu státu útočné války, pokud druhý stát bude ochoten splnit závazky přijaté jimi ženevským protokolem. Napadený stát smí se i dle protokolu bránit. Signatární stát může rovněž válčiti v dohodě s Radou nebo Shromážděním Společnosti národů ve smyslu ustanovení paktu a protokolu, totiž se státem útočícím.

Provedení protokolu ženevského bude vyžadovati mnoho úsilí a možno jej označiti za počátek pozitivní práce pro zabezpečení míru. Uskutečnění protokolu závisí namnoze od vědomí mezinárodní solidarity velkých států, které z důvodů t. zv. podstatných a životních zájmů obligatorní arbitráži mnoho neprávý. Přes to nelze práci v Ženevě právě vykonanou podceňovati a jest si jen přáti, aby práce, kterou dr. Beněš pro zabezpečení našeho státu na mezinárodním kolbišti koná, setkala se s úplným zdarem.

Dr. Bohumil Kučera.

Jestě jubileum Prügelpatentu. Neměli bychom býti tak neuznalí k tomuto nešťastnému patentu jako je kol. je. Jsou některé zákony, které už samy sebou jsou nepopulární, ale protože jsou nutné, nezaslужují tak naprostého odsouzení. Alespoň ne od právníků, poněvadž oni jsou snad ti jediní, kteří dovedou osvojit si poznatek, — tak těžko dostupný — že zákony nejsou a nemohou býti dobré, že jsou vždy zlem, ale že představují menší zlo, než kdyby jich nebylo. A to je nejpatrnější v těch případech, kdy to zlo zákona je dáno předem povahou věci.

Tak je tomu u našeho jubilanta. A přece: i kdybychom měli sebe menší důvěru k úřadům, přece jim musíme svěřiti stavování drobných ničemností lidských rušících veřejný pořádek a soulad mezi lidmi. Ničemnosti, které jsou tak mnohotvárné, že je žádný zákon nedovede zahrnouti ani těmi nejobecnějšími pojmy, neboť v tom směru jsou lidé velmi vynalézaví. Nezbyvá tedy než učiniti úřad zákonodárcem i soudcem nad nimi.

Jiná je otázka, jak takového zmocnění bylo a jest používáno. To však už není v moci zákonodárce. V jeho moci jest jedině dáti takovéto delegační normě formu a tón snesitelnější a více srovnatelný s duchem doby. Obsah však v podstatě zůstane. Bude se tedy jistě v brzku říkat, jak si přeje kol. je.: »Prügelpatent nazývalo se kdysi císařské nařízení«, ale bude se dodávat: »které bylo nahrazeno republikánským pendrekovým zákonem«. Neboť že tak jej pokřtí neuznalý národ, jest jisto.

—n—

Nova et vetera. V minulém ročníku »Všehrdu« v čís. 5. (str. 128 až 129) bylo vzpomenu zavedení nových ratifikačních formulí při československých mezinárodních smlouvách a tamtéž bylo stručně, jak je vůbec možno na dvou stranách textu, kriticky upozorněno, s čím na nich s hlediska juristického nelze souhlasiti. Sluší tudíž odkázati čtenáře na tuto zprávu, aby nebylo třeba věc znovu opakovati.

Kritika tato vyvolala odezvu. Dr. Jan Opočenský, archivář ministerstva zahraničních věcí, zastal se nové stylisace a napsal o ní velmi obsírný a zajímavý článek,* v němž zejména v poznámkách polemizuje s naší kritikou. Je třeba prozatím podati několik málo poznámek k této otázce, jež není nikterak ojedinelá v našem právním řáde, jak by se snad zdálo nezavěcencům a je nad to zůstávána nedostatkem tradice v obnoveném našem státě. Dotkl se jí též výstižně univ. prof. Weyr v článku »Archaismy v právním řáde« (Lidové Noviny 13. srp.

*) Zahraniční politika roč. III. str. 809—818 a 876—882. Nadpis článku zní: »Ratifikační formule československá«, nevystihuje však plně obsah, protože autor předeslal v něm delší úvod historický a kromě toho by bývalo radno nadepsati jej »Ratifik. formulář čs.«, aby nevznikla mylně domněnka, že jde tu o jedinou formuli. Pokud šlo o stránku právní, pomáhal dru Opočenskému min. r. dr. R. Křovák. — Poznámky tohoto článku jsou leckdy osobně zahraceny. Lituji toho tím spíše, že má kritika byla naprosto vzdálena příděchu osobního a prosím zároveň, aby i v této odpovědi, kde by snad ostřeji vyzněla, nebyla pojmána osobně, nýbrž byla gradace čítána na vrub věcné polemiky, nikoliv pisatele.

1924), v němž se postavil na stanovisko, že pro moderní smlouvy obchodní je nutno dbáti rázu smluv doby jak moderní, tak i staré, z níž přejímáme, zvláště jestli »znění jejich v nejednom směru přiči se našemu právnímu řádu«. A právě toto pozměněné nazírání na stát hraje ve stylisaci smluv roli velmi důležitou. Jde tu především vskutku o pluralis majestaticus a nelze jej popřít odkazem na neznalost vývoje ratifikačních formulí a že ho užívají některé republiky, když na př. Spojené Státy severoamerické píší singularně. Trochu nejasně působí, proč zaujala Zahranič. Polit. odmítavě stanovisko ke kladnému stanovisku našemu a nenalezla odporu k stanovisku prof. Spiegla, zcela negativnímu. Pokud jde dále o invokační formulí »Jménem rep. čs.« obhajuje ji Zahr. Pol. poukazem, že nastoupila na místo dřívější sakrální formulí (na př. In nomine individuae Trinitatis) a že jí z nových států užívá také Polsko. U nás je něco podobného vyloučeno, při tom není možno souhlasiti s výkladem o obmezené moci našeho presidenta, tak jako nikdy nepřipustí se srovnání mezi úřadem jeho a soudcovským, když onoho pověřuje přímo ústava, a tohoto jeho dekret.

Nejdůležitější otázkou je nesporně formulí »všem, kteří tento list čísti nebo čtouce slyšeti budou«. Pokud jde o participium absolutivum (čtouce), lze jeho oprávněnost ponechati na vrub filologů, ač obvykle nesmíme si něco podobného dovoliti, nechceme-li se prohřešiti proti gramatickým pravidlům nynější češtiny. Odůvodnění, že vskutku formulí tato byla vyhrazena smlouvám soukromoprávním, nelze žel vtěstnati do vymezené této odpovědi. Prozatím budíž poznamenáno, že nelze obecně pokládati každou smlouvu za veřejnou proto, že jí sjednal panovník a také není možno tudíž takořka transplantovati staré formulí do našich poměrů, právních názorů zcela od středověku a počátku novověku odlišných. Zde ovšem zbývá pro právního diplomatika půda úplně nepracovaná. Pokud jde o salutační formulí, musíme si priznati, že je »... pozdravení« formulí vlastně církevní, odkudž přešla do vyhlášek universitních.

Tolik k článku Zahraniční Politiky. Bude radno také s hlediska juristickohistorického zkontrolovati vývody Bittnerovy, jichž Zahr. Pol. užila měrou hojnou a k věci vrátiti se ještě jednou se stanoviska jiného ve spojitosti s komplexem otázek souřadných.

Dr. František Čáda.

Čeho není třeba. Patrně toho, aby průměrný občan věděl něco o základních pojmech právních. Tak soudí patrně Svaz Osvětový, neboť na programu jeho kursů v Praze najdeme přednášky na př. o problémech filosofických, o vědách přírodních, naukách obchodních, dějepisu a j., ale o právu — nic. Za to však neschází speciální kurs filosofické propedeutiky pro obchodní akademiky, jen aby se jim ulehčil přístup na právnickou fakultu.

J. B.

Prakse imunitních výborů byla předmětem ostré kritiky prof. Weyra v L. N. dne 18. září t. r., jenž jim vytýká, že si osobují rozhodovati otázku trestnosti činů poslanců a praejudikují tak rozhodnutí soudů.*) Tím by se tu vytvořil vlastně zvláštní tribunál pro poslance, což odporuje i ústavě. »Naše Doba« v i. č. tuto kritiku schvaluje a uvádí věc jako nový doklad pro názor, že se u nás tvoří u členů N. S. třída optimátů. Výtky jsou oprávněné, neboť u nás se opravdu zapomíná, že účelem immunity bylo chrániti poslance před persekucí se strany vlády a zbytečným šikanováním, jež by znemožnilo výkon mandátu, a nikoliv snad vynětí jich z pravomoci soudů.

J. B.

Seminář trestního práva prof. dra A. Miloty. Nedostatků univ. Komenského a hlavně právnické fakulty, které byly již na několika místech mnohokrát oplakávány, zapřičinily, že řádné debaty, přes velká úsilí ředitele semináře, nebylo možno značně dlouho pravidelně odbý-

*) O téže věci psali jsme v našem časopise v říjnovém čísle 1923. (Ročník V., str. 22.)

vati. Byly sice již dva semináře trestního práva, při kterých byla skoro každá debata odbývána v jiné místnosti a — bez knihovny. Teprve až během letního semestru 1924, bylo možno započítati se zařizováním seminářů, pro který byla propůjčena jakáž takáž, v mnoha směrech nevyhovující místnost, takže pro toto a mnoho jiných nedostatků nebylo možno započítati v čas. Tak i toho semestru bylo možno uskutečniti jen asi 4 debaty, které byly pod vedením ředitele semináře velmi plně a účelně využity. Již do první debaty měl kol. Liška připraven větší referát o místní příslušnosti v trestním právu uherském u porovnání této s místní příslušností v právu rakouském, francouzském, anglickém, italském a německém a konečně jak byla místní příslušnost pojata do návrhu obecné části trestního zákona čs. z r. 1921. Referát protáhl se přes 4 hodiny. Koncem 5. hodiny rozvinula se, z podnětu ředitele semináře debata o přípustnosti trestu smrti vůbec a uloženo, aby každý člen vypracoval svůj názor ve formě referátu. První referoval kol. Kozlík (proti trestu smrti), pak kol. Ďurčanský (pro trest smrti), pak kol. Ivan, Silvay, Trnka atd. (vesměs proti trestu smrti). — Debata o připraveném referátě kol. Pintery o »odsouzení na neurčitou dobu« nebyla již, pro ukončení debat a následkem zaneprázdnění ředitele semináře uskutečněna.

Snahou ředitele semináře bylo obeznámiti členy, pokud možno, se všemi novotami zatímného návrhu obecné části trestního zákona a v důsledku toho byl dán také podnět k debatě o trestu smrti, který se v návrhu připouští jen v jednom případě a to jak § 70 stanoví, připouští se tento trest pro trestance odsouzeného na doživotí do žaláře, dopustí-li se zločinu, na nějž je trest doživotního žaláře a právo stanné, (když na př. trestanec odsouzený do doživotního žaláře, usmrtí vězeňského dozorce). Ve snaze této poukázal řed. semináře, (také člen komise pro zpracování zmíněného návrhu), na dějinný vývoj všeho trestního práva a soudnictví, na sociální a kulturní vyspělost našeho a jiných států, na nutnost nápravy, dnes již naprosto nepřipustných ustanovení v zděděném trestním zákoníku rakouském, který již dlouho communi opinione uznáván za nejhorší trestní zákon v celé Evropě, a některé pokroky v trestním zákoníku uherském jako novějším a trochu modernějším a taktó velmi pěkně a důrazně vyzvedl neodkladnou nutnost nápravy a unifikace trestního zákona čs. Velmi vhodné byla k tomu volena porovnávací téma, jak o místní příslušnosti v trestním právu, tak i debata o přípustnosti trestu smrti. Škoda, že nebylo možno, pro zmíněné poměry, probírat více.

Pro nynější stav university, hlavně právnické fakulty a pozdější vánoční prázdniny, nebude asi opět možno v semináři trestního práva normálně pokračovati a bude nutno debaty opět na velmi nepatrný počet omeziti.

—era, Bratislava.

Mezinárodní sjezd pro sociální politiku konal se v Praze v zasedací síni poslanecké sněmovny ve dnech 29. září až 4. října t. r. Plenární schůze zahájena byla dne 2. října t. r. po 10. hod. dopol. fanfárami z »Libuše« a Smetanovým »Věnem« Přihlášených delegátů bylo přes 1100 — zastoupeno 28 zemí. Předsedou zvolen byl Albert Thomas, ředitel mezinárodního úřadu práce v Ženevě, do čestného předsednictva zvoleni pak z československých příhlušníků ministerský předseda Švehla, ministři dr. Beneš a Habrmann, do předsednictva universitní profesor dr. Gruber. Presidentu republiky zaslán byl do Topolčianek pozdravný telegram. Programem sjezdu byla debata o osmihodině době pracovní, o závodních radách a o péči o nezaměstnané. K programu tomu mluvili řečníci téměř všech zemí. Referáty jejich byly v celku věcné a objektivní. Výsledek debaty o sjezdu jest patrný z přijatých resolucí, jichž jest pět. Týkají se osmihodině doby pracovní, závodních rad, péče o nezaměstnané, ochrany dělníků v Číně a ligy Svazu národů.

V resoluci o osmihodině době pracovní požaduje sjezd jako nejjistější prostředek pro dodržení osmihodině doby pracovní bezprostřední a bezvýhradnou ratifikaci washingtonské úmluvy všemi státy, které jsou členy mezinárodní organizace práce a přijetí obdob-

ného zákonodárství ve všech státech ostatních. Sjezd doporučuje dále, aby všichni dělníci mezinárodní úmluvou obdrželi výhody osmihodinné doby pracovní s úpravou, žádoucí pro jejich zvláštní povolání a žádá, aby vlády co možno nejrychleji zahájily zkoumání o nejlepších methodách k zajištění tohoto požadavku. Sjezd rovněž požaduje, aby mezinárodní konvenci bylo upraveno maximum přípustných hodin práce přes čas, týdenní den odpočinkový a doba dovolené dělnictva. V resoluci o závodních radách žádá sjezd, aby byla v podnicích zákonem vytvořena zastupitelstva dělníků a zaměstnanců, přiměřená zvláštním poměrům jednotlivých zemí, pověřená úkolem, aby ve shodě s odborovými organisacemi bděla nad prováděním pracovních smluv a aby spolupůsobila na vypracování a dodržování továrních řádů ve všech otázkách, které se týkají zejména stanovení pracovních přestávek, dovolených a prázdnin, dodržování minimálních mezd, které jsou stanoveny tarifními smlouvami, způsobu a lhůt výplaty mzdy, opatření hygienických, ochrany proti úrazům a nemocem z povolání, technických zařízení a zlepšení podniku a průmyslové a technické výroby. V resoluci, zabývající se péčí o nezaměstnané zdůrazňuje sjezd nutnost lepšího vybudování veřejné péče o nezaměstnané, zprostředkování míst a pojištění v nezaměstnanosti. V resoluci o ochraně dělnictva v Číně konstatuje sjezd s radostí, že vláda zakázala tam používání bílého fosforu při výrobě zápalek a vítá zprávu o omezení práce dětí. V resoluci o lize národů běže sjezd s radostí na vědomí, že liga tato na svém sjezdu v Lyoně v červenci r. 1924 žádala ratifikaci úmluv, uzavřených na mezinárodním kongresu dělnickém. K sjezdu byly vydány zvláštní publikace. Je to »Sociální politika v Československé republice«, kde podán jest skutečný přehled toho, co bylo na poli sociální politiky u nás vykonáno. Další publikací jest »Mezinárodní sjezd sociální politiky«, který obsahuje referáty jednotlivých řečníků a personalie sjezdové.

Sjezd vykonal svůj úkol; probudil ve světě zájem o práci, která snaží se uskutečnit sociální spravedlnost a přispěti k tomu, aby mezinárodní úmluvy o ochraně dělnictva, zvláště pak o osmihodinné pracovní době byly všude ratifikovány co nejdříve.

JUDr. Alois J. Jindřich.

Církevní svátky. U nás není dosud vyřešena otázka svátků, jichž, vlastně máme 3 druhy. národní, státní a církevní (katolické). Mimo státní svátky není jednoty, hlavně při svěcení církevních svátků. A tu dochází k chaosu. Stává se, že v jednom státním úřadě se pracuje, kdežto v druhém nikoli.

Praktičtí Američané již vyřešili otázku prázdných dní. Za příklad budíž uvedena úprava v Brasílii. Všecky dosavadní svátky byly zrušeny, místo toho určeny dny, kdy je nařízen klid práce. Jsou to: a) poslední den v týdnu — t. j. 52 neděle; b) poslední pondělí v měsíci — t. j. 12 pondělků; c) poslední úterý ve čtvrtletí — t. j. 4 úterky a d) poslední středa v roce. Mají tedy v Brasílii 40 svátků jednodenních (každý týden — neděle), 8 svátků dvoudenních (poslední neděle a pondělí v měsíci), 3 svátky třídení (koncem čtvrtletí: neděle, pondělí a úterý) a jeden svátek čtyřdenní (koncem roku: neděle, pondělí, úterý a středa). Pracuje se tedy 296 dnů, odpočívá 69 dnů.

Netvrdíme že by tato úprava byla pro naše poměry ideální. Chceme toliko upozorniti, že by již bylo na čase, aby i u nás se věnovala pozornost tomuto důležitému problému.

M. Jirásek.

Zákon proti korupci v Jugoslavii. Dne 19. srpna t. r. usnesla se ministerská rada král. S. H. S. na osnově zákona proti úplatkářství; osnova má sedm oddílů a 26 článků: první oddíl jmenuje činy podléhající tomuto zákonu, resp. odkazuje na ustanovení trestních zákonů na jednotlivých územích království; ty, jež odporují novému zákonu jsou zrušeny po dobu trvání tohoto. Druhý oddíl (čl. 2—13) určuje tribunál, jemuž bude rozhodovati. Zákon je nazývá »istražne komisije«. Tyto komise mají býti 3, jedna v Bělehradě (pro Srbsko, Báčku, Banát, a Baranje), druhá v Zářebru (pro Chorvatsko, Slavonsko, Slovinsko a Dalmacii) a třetí v Sarajevu (pro Bosnu, Hercegovinu a Černou Horu).

Každý soud první stolice («okružní sud» nebo »sudbeni stol») v území, v němž má býti zřízena komise, vybere ze všech svých soudců jednoho člena komise a jednoho náhradníka. Členem komise nebo náhradníkem nemůže býti, kdo nemá aspoň 15 let soudcovské nebo advokátní praxe. Předsedové a místopředsedové jednotlivých komisí jsou bráni od kasačního a apelačního soudu. Pro bělehradskou komisi určí se předseda od kasačního soudu v Bělehradě, a z členů apelačních soudů v Bělehradě, Skoplji a Novém Sadě po jednom místopředsedovi. Podobně se postupuje i u druhých dvou komisí.

Třetí oddíl pojednává o zasedání komise. Zjistí-li komise, že se jedná pouze o disciplinární přestupek, odevzdá materiál příslušnému normálnímu soudu. Je-li obžalovaný uznán nevinným, dostane se mu o tom písemného vyrozumění. Čtvrtý díl jedná o trestech. Vinník se odsuzuje buď k trestu na svobodě nebo k pokutě do 250.000 dinářů, resp. i k zabavení veškerého jmění, jež připadá sociálním institucím. V případě nedobytnosti počítá se 1000 dinářů za jeden den vězení. Oddíl pátý obsahuje ustanovení o dobrovolném podrobení se líčení před komisí, šestý jedná o možnosti rehabilitace na základě osvobozujícího rozsudku. Sedmý oddíl má závěrečné ustanovení o platnosti zákona. Zákon platí 2 roky ode dne vyhlášení. Platnost jeho nemůže se prodloužit leč vydáním nového zákona.

M. Jirásek.

Bankovní město. Tím plným právem lze nazvat hlavní město Slovenska, Bratislavu. Nyní po otevření filiálek Hypoteční a Zemské banky má Bratislava 41 ústavů, počítaje v to slovenské centrály i pobočky českých bankovních ústavů. Uváží-li se, že Bratislava má necelých 90 tisíc obyv., připadne tam jedna banka asi na 2000 obyvatelů.

M. Jirásek.

II. sjezd ruských učenců v Praze konal se od 25. září do 2. října. Účast učenců byla veliká, jak patrně z programu, který byl vydán. Jednání sjezdové odbývalo se v několika sekcích a sice v sekci první, věd právních a národohospodářských, v druhé, věd filosofických a historicko-filologických, v třetí, nauk přírodních a lékařských a ve čtvrté, matematiky a věd technických. Kromě toho zřízeny byly podsekcce: národohospodářská, právní, filologická a filosofická a lékařská.

V sekci věd právních a národohospodářských účastnili se známí profesori právnícké fakulty ruské v Praze i profesori zahraniční, zvláště prof. Bilimovič, Aleksejev, Kosinskij, Spektorskij, Struve, Kizevetter a právní historici. Taranovskij, Jasinskij, Vernadskij a Šachmatov. V předmětech, kterým věnována byla pozornost, převládají problémy filosoficko-právnícké, reformátorské, pokud jde o ústavní právo a problémy národohospodářské, v historicko-právních otázky dějin selského stavu ruského. Prof. Jasinskij přednášel také o tematě širším, slovanském.

Dr. R. Rauscher.

Je ministerstvo pro sjednocení zákonův a organizace správy zbytečným? -- Čtenáři naši vědí, že časopis náš již dlouhou dobu jest toho mínění, že úkol ministerstva unifikací, jak mu byl vytčen nařízením z 29. prosince 1920, č. 501 Sb. z. a n., jest tak nepatrný, že pro unifikaci v naší republice bylo by daleko lépe, kdyby ministerstva unifikačního raději nebylo, a aby příslušné předlohy byly vypracovávány v ministerstvech odborných. V tomto našem přesvědčení psán byl také náš článek: »Další unifikace práva v republice« na str. 236 min. roč. Ministerstvo unifikací zaslalo k této naší noticce tuto zprávu:

»V článku »Další unifikace práva v republice«, otiskném na str. 236, čísla 10. roč. V. tamního časopisu usuzuje pisatel, že unifikační ministerstvo nesúčastnilo se vypracování předloh živnostenského zákona, zákona o živnostenských soudech a zákona o horních úřadech, uvedené unifikace čsl. práva, uvedených oborů se týkající. Úsudek tento není správným. Unifikační ministerstvo spolupracuje na osnovách všech zákonů a nařízení a věnuje zvláštní péči spolupráci zejména na těch, které mají za předmět úpravu poměrů na Slovensku a Podkarpatské Rusi. Bylo proto účastno i prací v tamním časopise zmíněných, byť příslušné zákonné osnovy byly podávány jménem ministerstev jiných, t. j.

resortních. Počet osnov, které jménem ministerstva unifikačního bude lze podati, nebude příliš značný, nechť spolupráce unifikačního ministerstva v těch kterých případech jest sebe rozsáhlejší. Příčiny toho vysvětleny jsou v článcích »Unifikace v Československu«, otištěných v I. a II. ročníku zdejšího Věstníku na str. 24 až 27 a 118 až 121, kde i způsob činnosti unifikačního ministerstva objasněn. Unifikační ministerstvo bude povděčno, pakli tamní redakce s obsahem citovaných článků zdejšího věstníku čtenářstvo svého časopisu obeznámí a informace jeho dle nich a předchozího sdělení laskavě doplní resp. opraví.«

Redakce uveřejňuje celý přípis ministerstva s tím, že Věstník ministerstva unifikačního jest v redakci k dispozici.

Musí však svým referentem prohlásiti, že obsah těchto článků byl jí již dříve znám, a že jak dříve, i nyní stojí na stanovisku, že minist. unifikační, tak jak mu byla určena kompetence, k životu schopno není. Otázka ta byla již mnohokrát diskutována, a vždy došlo se k tomu poznatku. To dokazuje i veškerá činnost ministerstva samotného, že přes výtečnou kvalifikaci svých úředníků a přes veškeru svoji nejlepší snahu, nezasáhlo význačněji do zákonodárství našeho, nedovedouc ani uspíšiti unifikaci práva, ani nějak podstatně ji připravit. Chyba leží v samém původu a chyba tato jest nenapravitelná. Jest pochopitelné, že ministerstva odborná provádějí zákonodárnou práci ve svých oborech, ježto jsou k tomu nejlépe povolána, neboť přicházejí s právním životem svých oborů denně do styku, a vědí, kde by se co mělo upravovati. Úkol ministerstva unifikačního bylo provésti unifikaci, a tomuto úkolu ministerstvo nedostalo. Co bylo toho příčinou, jest jiná otázka, ale že tento úkol ministerstvo vykonati nemohlo, jest jeho tragickým údělem. Neprovedlo ani to, aby naši úředníci na Slovensku mohli se rádně z našich příruček informovati o právu uherském, takže státní úředník československý rozhoduje podle příručky, kterou vydala rakouská vláda pro svoji zemi Burgenland. A tak mohli bychom jmenovati celou řadu úkolů jiných. Ministerstvo unifikační — ať již z jakýchkoliv příčin — se neosvědčilo. A to nejen u nás. Polsko i Jugoslavie, jež měly ministerstva unifikační, dnes jich nemají.

Odvolává-li se ministerstvo unifikační, že spolupůsobí hlavně při zákonech s dosahem na Slovensko a Podkarpatskou Rus, pak se nutno ptáti, nač máme ministerstvo na Slovensku, a zda zákonodárná oddělení odborných ministerstev nemají právníků znalých práva uherského? Ostatně ohledně této činnosti ministerstva nechceme opakovati, co napsal jakýsi vysoký úředník odborného ministerstva, a což nikterak nebylo vyvráceno.¹⁾

Naše mínění je, že unifikace musí se v zájmu státu samého provésti co nejrychleji. Překážky, které se tomu staví v cestu, a jež jsou nám dobře známy, nejsou tak veliké, aby nebyly překonány. Ministerstvo unifikací, vlivem určení své kompetence, tuto povinnost vykonati nemůže. Nezbyvá proto než pokusiti se, zda ministerstva odborná nebudou míti více štěstí v této práci, nebude-li republika míti orgán, jenž stojí jí ročně 1,700.000 Kč, a jenž si pokládá za čest, že jest odborníkem na slovo vzatým v oboru právním, jenž se má unifikovati, čili v oboru, jenž jako takový má se zrušiti. A tak dojde se k tomu paradoxu, že orgán povolaný k unifikaci udržuje dualitu práva, s nímž žádný stát nemůže dobře existovati.²⁾ dnk.

1) Srv. článek: Je ministerstvo pro sjednocení zákonodárství zbytečným? Národní Listy, č. 112 z roku 1923.

2) Jako závěr uvádíme pouze to, že podle zpráv i vedoucí kruhy nahlížejí toto stanovisko, a že se vážně pomýšlí na zrušení tohoto ministerstva, jehož agendu by převzalo ministerstva vnitra a spravedlnosti.